

CYNGOR CYMUNED LLANDDAROG COMMUNITY COUNCIL

Cofnodion Cyfarfod Cyngor Cymuned Llanddarog ym mis Ionawr 2026 a gynhaliwyd yn Neuadd Bentref Porthyrhyd ar 14/01/2025 am 19.00.

165/2025-2026 Presennol.

Cynghorwyr: R Owen (Cadeirydd), Y Cynghorydd Sir S Hughes, R Jones, J Williams O.B.E, C Jones, K Waters, M Griffiths, R McFarlane.

Y Cynghorydd Sir S Hughes.

Clerc.

Cyfieithydd: H Mainwaring.

166/2025-2026 I dderbyn ymddiheuriadau.

Cynghorwyr: Y Cynghorydd Sir H Jones, A Aldridge.

167/2025-2026 I dderbyn datganiadau o fuddiant.

Dim.

168/2025-2026 Cyfle i'r cyhoedd annerch y Cyngor ar eitemau agenda.

Dim.

Ymunodd y Cynghorydd C Jones â'r cyfarfod am 19.07.

169/2025-2026 Materion Cyngor Sir - Y Cynghorydd Sir S Hughes.

Mynychodd y Cynghorydd Sir S Hughes gyfarfod Cyngor Sir Gaerfyrddin ar 10/12/2025.

Cynhaliwyd cyfarfod gyda'r datblygwyr tai Jones Henllan a rhai o'r trigolion i drafod safle datblygu Wern Fraith.

Mae'n parhau i helpu a chefnogi pobl leol gyda'u hymholiadau a'u pryderon, y rhan fwyaf ohonynt o natur gyfrinachol.

Gofynnodd y Cynghorydd R Owen i'r Cynghorydd Sir S Hughes holi pam nad oedd Mynyddcerrig wedi'i gynnwys yn yr amserlen graeanu'r ffordd cyn yr eira. O ganlyniad, bu'n rhaid i Chwarel Torcoed gau ar gyfer busnes, ac nid oedd llawer o drigolion lleol yn gallu dod o hyd i fwyd a chyflenwadau anifeiliaid. **Penderfynwyd** i'r Cynghorydd Sir S Hughes ymchwilio.

170/2025-2026 Adroddiad y Cadeirydd.

Dim.

171/2025-2026 Cadarnhau a llofnodi Cofnodion Cyfarfod y Cyngor 14/01/2026.

Penderfynwyd cadarnhau'r cofnodion ar gyfer y cyfarfod misol ar 14/01/2026. Cynigiwyd gan y Cynghorydd R Jones ac eiliwyd gan y Cynghorydd J Williams O.B.E.

172/2025-2026 Materion sy'n codi o'r cofnodion uchod.

Dim.

173/2025-2026 Nodi gohebiaeth neu restru i'w hystyried mewn cyfarfod cyngor sydd i ddod.

(Mae'r holl ohebiaeth berthnasol yn cael ei hanfon drwy e-bost at aelodau'r cyngor ar adeg ei derbyn a dim ond os oes angen neu os gofynnir yn benodol amdano gan aelodau neu'r Clerc yn benodol).

Dim.

174/2025-2026 Materion Cynllunio.

Dim gwrthwynebiadau i'r ceisiadau cynllunio canlynol. Cynigiwyd gan y Cynghorydd R Jones ac eiliwyd gan y Cynghorydd M Griffiths.

PL/10245 - Estyniadau unllawr ochr a chefn arfaethedig - 12 Pontfaen, Llanddarog, Caerfyrddin, SA32 8PZ

ENF/02680 - Gwaith anawdurdodedig ar dir. Ymddengys bod y tir wedi'i rannu gan ffens bren a giât. Mae'r fynedfa ochr wedi'i gwneud yn galed ac mae'n cynnwys deunydd adeiladu amrywiol gan gynnwys cynwysyddion o hylif o ryw fath a hefyd mae ochr bellaf y ffens yn edrych fel pe bai trac yn cael ei greu (trac beic modur o bosibl) - Tir ger Lanfach, Porthyrhyd, Caerfyrddin, SA32 8HP

Dim diweddariad.

Taliadau 175/2025-2026 .

Cafodd y taliadau isod eu hardystio yng nghyfarfod mis Rhagfyr a'u **cadarnhau** yng nghyfarfod mis Ionawr. Copïau o anfonebau a anfonwyd at yr holl aelodau yn electronig cyn talu am awdurdodiad. Cynigiwyd gan y Cynghorydd J Williams O.B.E ac eiliwyd gan y Cynghorydd R Jones.

Dull Talu	Dyddiad	Cyflenwyr a Manylion	Swm £ gan gynnwys TAW
Ar-lein	16/12/2026	Tâl Gwasanaeth	4.25

Derbyniadau 176/2025-2026 .

30/12/2025 Cyngor Sir Caerfyrddin.

Praesept 3 - £6876.94.

177/2025-2026 I dderbyn adroddiad yr Arholwyr Ariannol Mewnol 01/10/2025 – 31/12/2025.

Gohirio i fis Chwefror.

178/2025-2026 Datblygu a chwblhau'r praesept ar gyfer 2026 – 2027.

Roedd adroddiad ysgrifenedig wedi cael adroddiad ysgrifenedig i bob aelod cyn y cyfarfod. Darparwyd adroddiad llafar llawn gan y Clerc.

a) Adolygiad o incwm a gwariant ar gyfer y cyfnod 01/04/2025 – 31/12/2025 – Roedd pob aelod wedi derbyn copi o'r adroddiad cyn y cyfarfod ynghyd â chopi o'r cysoni banc hyd at 31/12/2025. Balans y datganiad ar 31/12/2025 oedd £33,394.67.

b) Balans amcanestynedig ar 31/03/2026 – Fformatiodd y Clerc y ffigurau yn seiliedig ar dueddiadau gwariant cyfredol a gwariant ar gyfer yr un cyfnod yn 2024 – 2025 (gweler tabl 1 isod).

c) Adroddiad ac argymhellion mewn perthynas â chyllideb 2026 – 2027 – Anfonwyd adroddiad gwariant drafft at yr holl aelodau cyn y cyfarfod gwerth cyfanswm o

£26,912.00. Cyflwynwyd ffigurau incwm drafft i'r aelodau ar gyfer ad-daliad TAW gwerth cyfanswm o £1050.00.

d) Cadarnhau cyllideb 2026 – 2027 – (gweler tabl 2 isod).

e) Cadarnhau rhaglen y prosiect arbennig a chronfeydd wrth gefn eraill y Cyngor. Cyhoeddodd y Clerc fod cronfeydd wrth gefn ar y trywydd iawn er bod rhai gwahaniaethau hawdd eu hadnabod. Gofynnodd y Cynghorydd J Williams O.B.E i'r Clerc a oedd yn bosibl cynnwys glanhau'r lloches fysiau concrit, Llanddarog a thorri'r gwrych o Borthhryhyd i Llanddarog i gynnal a chadw tir a chynyddu'r galw am y praesept o £30.90 i £31.60 i dalu costau. Cytunodd aelodau'r cyngor. **Penderfynwyd** i'r Clerc gael dyfynbris.

f) Adroddiad mewn perthynas â chyllideb 2026 – 2027 – Derbyniodd pob aelod gopi o'r adroddiad cyn y cyfarfod. Ffigur treth gyngor Band D ar gyfer 2026 – 2027 yw **574.68** ac roedd yn ofynnol i'r holl aelodau werthuso'r opsiynau a gyflwynwyd (gweler tabl 3 isod)

g) Galw Praesept 2026 – 2027 - Ystyriodd holl aelodau'r Cyngor yr opsiynau a ddarperir ar gyfer praesept 2026 – 2027. Mae angen i gyngor wneud rhai cronfeydd wrth gefn i wneud yn siŵr ei fod yn gallu talu am ddigwyddiadau annisgwyl ac i wneud yn siŵr bod ganddo ddigon o arian i dalu biliau nes ei fod yn derbyn incwm. Oni bai bod ganddo gynlluniau penodol ar gyfer gwariant yn y dyfodol, dylai cynghorau ond cadw cronfeydd wrth gefn i ddarparu cydbwysedd rhesymol. Cytunodd holl aelodau'r cyngor i'r cynnig a bod y galw am y praesept yn cael ei leihau 15% i **£17,757.61** gyda Band D y Dreth Gyngor o **£31.90**.

h) Cadarnhau'r strategaeth fuddsoddi flynyddol – Trafodwyd y strategaeth o dan bolisiâu yng nghyfarfod y Cyngor Cymuned ar 12/11/2025 cofnod **138/2025-2026**.

i) Polisi Yswiriant – Trafodwyd y mater hwn yng nghyfarfod mis Mai ar 14/05/2025 cofnod **39/2025-2026**.

Cynigiwyd adroddiad y gyllideb a'r praesept gan y Cynghorydd J Williams ac eiliwyd gan y Cynghorydd R Jones heb unrhyw wrthwynebiad gan unrhyw aelodau o'r Cyngor Cymuned. **Penderfynwyd** i'r Clerc ofyn am praesept o **£17,757.61**.

179/2025-2026 I dderbyn y wybodaeth ddiweddaraf am garreg goffa Porthryhyd.

Dywedodd y Cynghorydd J Williams O.B.E fod enwau'r milwyr a syrthiodd yn cael eu casglu a'u coladu ar hyn o bryd. Slab concrit i'w gorchuddio â theils sglein du.

Gofynnodd y Cynghorydd J Williams O.B.E i aelodau'r cyngor a oedd yn bosibl i Gyngor Cymuned Llanddarog fabwysiadu'r garreg goffa cyn ei chwblhau. Trafodwyd y mater a gofynnodd aelodau'r cyngor i'r Clerc gael eglurhad gan Un Llais Cymru a'r SLCC. **Penderfynwyd** nodi.

Fforwm 180/2025-2026 er mwyn i Aelodau godi adroddiadau / cwestiynau drwy'r Cadeirydd.

Adroddodd y Cynghorydd J Williams fod cynnydd mewn sbwriel ar yr A48 o Ganolfan Ailgylchu Caerfyrddin i Gaerfyrddin. **Penderfynwyd** i'r Cynghorydd Sir S Hughes adrodd.

Adroddodd y Cynghorydd M Griffiths fod ymsuddiant ger Nantyffin. **Penderfynwyd** i'r Clerc adrodd i'r adran berthnasol.

Adroddodd y Cynghorydd C Jones am lifogydd a phroblemau draeniau blocio yn Llanddarog. O leiaf 5 eiddo yn cael eu heffeithio yn ystod cyfnodau o law trwm gyda chyfleusterau toiled ddim yn gweithio a rhai ardaloedd o'r aelwyd yn cael eu llifogydd. Datrysiad Dyfroedd Cymru yw gosod falfiau nad ydynt yn dychwelyd, ond nid yw eu syniad yn dderbyniol gan fod carthffosiaeth amrwd yn gorlifo eiddo a

gerddi. Adeiladwyd y system ddraenio bresennol yn y 1960au ac nid yw'n gallu ymdopi â'r nifer presennol o aelwydydd. Mae'r gost o lanhau'r ardaloedd yr effeithir arnynt ar ôl llifogydd wedi bod yn fwy na £2000.00 gyda chostau yswiriant yn cynyddu o ganlyniad. Mae angen i Ddŵr Cymru ddatblygu cynllun strategol i ddatrys y broblem. Trigolion i roi gwybod i Ddŵr Cymru os ydynt yn cael problem fel bod pob cwyn yn cael ei chofnodi. Y Cynghorydd Sir S Hughes i gael taflenni i roi gwybod i'r trigolion.

Awgrymodd y Cynghorydd Sir S Hughes gyfarfod gydag Ann Davies AS, CNC, Dŵr Cymru a'r Cynghorydd C Jones i'w drafod.

Mae pobl ifanc yn gwisgo dillad tywyll a chwfl wedi cael eu sylwi yn Llanddarog. Byddwch yn wyladwrus.

181/2025-2026 Mewn camera 20.41.

Gadawodd y rhai nad oeddent yn aelodau o'r Cyngor Cymuned na'r Clerc y cyfarfod - i beidio â dychwelyd. Mae'r gwaharddiad oherwydd materion personél / staffio sy'n cael eu trafod.

182/2025-2026 Mae cyflog staff yn rhedeg ym mis Ionawr 2025.

Adroddodd y Clerc y symiau cyflogres ar lafar i holl aelodau'r cyngor. Penderfynwyd derbyn yr adroddiad a chadarnhau taliad y symiau fel y'u cyflwynwyd.

Cynigiwyd gan y Cynghorydd R Jones ac eiliwyd gan y Cynghorydd R Owen.

183/2025-2026 Cyfarfod nesaf.

Dyddiad y cyfarfod nesaf i'w gynnal yng Nghlwb Mynyddcerrig – 11/02/2026 am 19.00.

184/2025-2026 Daeth y cyfarfod i ben am 20.47.

Cadeirydd

Dyddiad

CYLLIDEB A PHRESEPT LLANDDAROG 2026-2027

Gweler isod adroddiad ar gyllideb 2025-2026, y gwariant gwirioneddol hyd at 31/12/2025 a'r gwariant amcangyfrifedig hyd at 31/03/2026. Rhoddir rhesymau ar wahaniaeth swm a byddant yn cael eu trafod yng nghyfarfod mis Ionawr ar 14/01/2026.

PENNAWD	BLAENOR OL CYLLIDEB	GWARIANT GWIRIONE DDOL HYD AT 31/12/2025	AMCANGYF RIF O WARIANT AR 31/03/2026	DIFF	RHESWM
Cynnal a Chadw Tir	2500.00	2575.00	2575.00	-75.00	-
Cyflog Staff a TWE	8600.00	4343.54	7600.00	1000.00	-
Ffioedd Archwilio Gweinyddol, Inc	3000.00	1597.60	2500.00	500.00	-
Yswiriant	1000.00	537.44	537.44	462.56	-
Cymorth Ariannol – Inc Grantiau Refeniw Sefydlog	2250.00	2250.00	2250.00	0.00	-
Seddi a Chynnal a Chadw Asedau	1300.00	619.51	900.00	400.00	-
Amcangyfrif Goleuadau Stryd	5500.00	0.00	3500.00	2000.00	-
Tanysgrifiadau Amrywiol - Inc	350.00	686.00	686.00	-336.00	-
Lwfans Aelodau	468.00	0.00	312.00	156.00	-
Cost Etholiad	0.00	0.00	0.00	0.00	-
Adran 137	1100.00	347.00	1100.00	0.00	-
Dyraniad i Brosiectau Arbennig a Gwarchodfa o'r Praesept	450.00	0.00	0.00	450.00	-
CYFANSWM	26,518.00	12,956.09	21,960.44	4557.56	-

Rhagwelwyd ad-daliad TAW o £1050.00 ym mhresept 2024-2025. Gostyngodd hyn y galw am praesept o £26,518.00 i £25,468.00. Penderfynwyd mynnu incwm praesept o £20,334.55 yn 2024-2025 ac i gronfeydd cyffredinol ailgyflenwi'r diffyg o £5133.45. Gweler isod gyllideb arfaethedig ar gyfer 2025 - 2026 o'i gymharu â 2024 - 2025. Rhoddir rhesymau ar wahaniaeth swm a byddant yn cael eu trafod yng nghyfarfod mis Ionawr ar 08/01/2025.

PENNAWD	BLAENOR OL CYLLIDEB	CYLLIDEB ARFAETHED IG	RHESWM
Cynnal a Chadw Tir	2500.00	2750.00	Glanhau Cysgod / Mainc
Cyflog Staff a TWE	8600.00	8600.00	-
Ffioedd Archwilio Gweinyddol, Inc	3000.00	3000.00	-
Yswiriant	1000.00	750.00	-
Cymorth Ariannol – Inc Grantiau Refeniw Sefydlog	2250.00	2250.00	Cynyddu Mai 2025
Seddi a Chynnal a Chadw Asedau	1300.00	950.00	-
Amcangyfrif Goleuadau Stryd	5500.00	4750.00	-
Tanysgrifiadau Amrywiol - Inc	350.00	700.00	-
Lwfans Aelodau	468.00	312.00	Ar hyn o bryd 2 x aelodau
Cyllideb Hyfforddi	Amherthnas ol	500.00	Newydd
Cost Etholiad	0.00	250.00	-
Adran 137	1100.00	1100.00	Cynyddu Mai 2025
Dyraniad i Brosiectau Arbennig a Gwarchodfa o'r Praesept	450.00	1000.00	-
CYFANSWM	26,518.00	26,912.00	

Ar adeg paratoi, yr unig incwm a ragwelir ar gyfer 2026 - 2027 yw ad-daliad TAW o £650.00. Bydd hyn yn lleihau swm y galw am y praesept o £26,912.00 i £26,262.00. Hefyd yn lleihau'r galw cyffredinol bydd y balans banc rhagamcanedig sy'n weddill yn y cyfrif. Manylion llawn isod.

Balans banc ar 31/12/2025	£33,394.67
Llai gwariant a ragwelir 01/12/2025 – 31/03/2026	£9004.35
Balans banc amcanestynedig ar 31/03/2025	£24,390.32
Cynnig gwariant ar gyfer 2026 - 2027	£26,912.00
Llai Incwm Amcangyfrifedig ar gyfer 2026 - 2027 (Ad-daliad TAW)	£650.00
Llai balans banc a ragwelir ar 31/3/26 (yn seiliedig ar wariant a ragwelir)	£24,390.32
Y swm sy'n ofynnol i wneud y gwahaniaeth	£1871.68
Ychwanegu 50% o'r gwariant a ragwelir i greu cronfa wrth gefn o 50% o'r refeniw	£13,456.00
Swm sy'n ofynnol fel cyfanswm praesept ar gyfer 2026 - 2027	£15,327.68
Drwy ddefnyddio sylfaen dreth 574.68	
Swm a godwyd drwy gadw cyfradd Band D yr un fath â'r llynedd @ £36.35	£20,889.62
Swm a godwyd drwy ostwng cyfradd Band D i £31.90 (-15.00% ar y llynedd)	£17,757.61

NB. Os byddwn yn cadw cyfradd Band D yr un fath â 2025-2026, byddwn yn dod i ben gyda Gwarged cyllideb o **£5561.94** a fydd yn cael ei ychwanegu at y gronfa wrth gefn. Bydd y gronfa wrth gefn wedyn yn hafal i 70% o'r gwariant blynyddol (8 mis, 3 wythnos). Nid yw hyn yn dderbyniol i gyngor o'n maint.

NB. Os byddwn yn gostwng cyfradd Band D i **£31.90**, byddwn yn cael gwarged cyllidebol o **£2429.93** a fydd yn cael ei ychwanegu at y gronfa wrth gefn. Bydd y gronfa wrth gefn wedyn yn hafal i 66% o'r gwariant blynyddol (7.9 mis). Mae hyn yn dderbyniol i gyngor o'n maint.